

Vážení,

Dovolujeme si Vám předložit reakci pracovní skupiny projektu Rekonstrukce k některým připomínkám a návrhům vznesených Ministerstvem vnitra, Ministerstvem financí a Ministerstvem pro místní rozvoj k návrhu zákona o Registru smluv.

A) K návrhu dalšího postupu přípravy zákona o Registru smluv

Zatímco Ministerstvo financí návrh podporuje (ve variantě II, tzn. bez faktur), Ministerstvo pro místní rozvoj a Ministerstvo vnitra navrhuje, aby zákon byl znovu předložen jako vládní návrh, podobné stanovisko vydal Hospodářský výbor. Domníváme se, že **vrácení celého procesu přípravy zákona na začátek a nové otevření koncepční debaty je věcně neopodstatněné (viz níže) a bylo by zcela kontraproduktivní.**

Máme za to, že nejefektivnější cestou k přijetí zákona je vytvoření koaličního pozměňovacího návrhu, který bude řešit postavení veřejně vlastněných obchodních společností a do kterého mohou být zapracovány dílčí technické připomínky ministerstev. Tento návrh může být připraven buď na půdě Ústavně-právního výboru (jednání UPV se usnesením přeruší), nebo může být načten skupinou poslanců na druhém čtení návrhu zákona na červnové eventuálně červencové schůzi.

B) Ke konkrétním připomínkám ministerstev k návrhu zákona

Podle našeho názoru tato připomínková místa hodnotí pozitivně cíl zákona a mají k němu relevantní připomínky **dílčího a technického charakteru. Koncepční námítky** podle našeho názoru směřují ke dvěma problémům – řešení postavení veřejně vlastněných obchodních společností a k právní jistotě dotčených subjektů. K těm se níže v textu vyjádříme:

1. Postavení veřejně vlastněných obchodních společností

Postavení veřejně vlastněných obchodních společností lze podle našeho názoru řešit nejméně třemi možnými způsoby, nebo jejich kombinací:

A. Vyjmout konkrétní smluvní typy veřejně vlastněných obchodních společností prováděcím předpisem

Jednalo by se o dopracování již existujícího pozměňovacího návrhu poslance Radka Vondráčka. Ten prakticky bez výhrad podporuje Ministerstvo financí, výhrady k němu má ve svém stanovisku Ministerstvo vnitra.

Účelem tohoto pozměňovacího návrhu má být ulehčení situace firmám ovládaným státem, aby nebyly nuceny v každém jednotlivém případě vyjímát z textu smlouvy určeného k uveřejnění v Registru smluv informace mající charakter obchodního tajemství. Výjimka by měla dopadat na vymezený okruh smluv, které státem vlastněné podniky uzavírají velmi často a zároveň obsahují obchodní tajemství.

B. Využití „slovenský model“

Zákon o slobode informácií (211/2000 Z. z.) ve svém § 5a odst. 2) dává povinnost zveřejňovat smlouvy obchodním společnostem, které jsou zcela veřejně vlastněné (vlastní je stát nebo obec nebo společnost vlastněná těmito subjekty společně), pokud se tyto smlouvy týkají nakládání s jejich majetkem.

Nicméně v případě, že jde o **smlouvy uzavřené v běžném obchodním styku** v rozsahu předmětu podnikání nebo činnosti zapsané v obchodním rejstříku, **nezveřejňuje se celá smlouva, ale pouze tzv. informace o uzavření smlouvy** (§ 5a odst. 3 slovenského zákona). Smlouvy, které se v rámci běžného obchodního styku uzavírají **s fyzickou osobou – nepodnikatelem, se nezveřejňují vůbec** (tedy nezveřejní se ani informace o uzavření smlouvy; srov. § 5a odst. 3 slovenského zákona).

Obchodní společnost tedy zveřejňuje buď celou smlouvu, nebo informaci o uzavření smlouvy. Z textu smlouvy může vyloučit informace, které považuje za obchodní tajemství. Vždy se ale zveřejní informace stanovené v § 5 odst. 12 slovenského zákona a prováděcím právním předpisem¹, tedy minimálně název smlouvy, identifikace účastníků, popis předmětu smlouvy, celková hodnota předmětu smlouvy atd. (srov. § 2 a 3 nařízení vlády).

Tedy vždy se zveřejní informace, které odpovídají českému návrhu zákona o Registru, § 5 odst. 2 návrhu: identifikace smluvních stran, vymezení předmětu smlouvy, cena, lhůta.

2

C. Zavést výjimku ze sankce neplatnosti v situaci, kdy dojde ke zveřejnění částí smlouvy, které byly v Registru utajeny

Ustanovení § 7 návrhu zákona, obsahující sankci neplatnosti neuveřejněné smlouvy, by bylo doplněno o výjimku pro veřejně vlastněné obchodní společnosti, podle níž by smlouva nebyla považována za neplatnou v případě, že by soud pravomocným rozsudkem ve sporu o poskytnutí informací podle zákona č. 106/1999 Sb., konstatoval, že informace, které byly vyloučeny z uveřejněného textového obsahu smlouvy (ev. z metadat) s poukazem na ochranu obchodního tajemství (ev. na jiný zákonem stanovený důvod), měly být poskytnuty, resp. měly být uveřejněny. A to s odůvodněním, že se o obchodní tajemství (ev. o jiný zákonem stanovený důvod dle zákona č. 106/1999 Sb.) nejednalo.

Taková výjimka by prakticky znamenala, že v takovémto případě by nedošlo k narušení právní jistoty stran kontraktu, došlo by pouze k dodatečnému zveřejnění informací, které podle názoru soudu nepodléhají ochraně podle zákona č. 106/1999 Sb.

¹ Predpis č. 498/2011 Z. z. Nariadenie vlády Slovenskej republiky, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o zverejňovaní zmlúv v Centrálnom registri zmlúv a náležitosti informácie o uzatvorení zmluvy

1. Právní jistota dotčených subjektů (připomínka MV)

Ministerstvo vnitra ve svém stanovisku² konstatuje, že mohou nastávat situace, kdy dojde ke zveřejnění smlouvy bez některých údajů, o kterých se smluvní strana v dobré víře domnívá, že je nemusí zveřejňovat s odkazem na zákon 106/1999 Sb. Typicky půjde o obchodní tajemství nebo osobní údaj. Následně, při sporu o informace, může zpětně vyjít najevo, že daná informace ochrany podle zákona 106/1999 Sb. nepožívá. V takovém případě představuje podle ministerstva sankce neplatnosti smlouvy přílišné právní riziko. Riziko je údajně ještě vyšší i proto, že smlouvu může chybně zveřejnit i soukromý subjekt, který je smluvní stranou kontraktu. Může údajně dojít i k situaci, kdy smlouva sice zveřejněna byla, ale nebyla správně zveřejněna některá část jejího textu nebo metadata, a dojde tím k riziku uplatnění sankce neplatnosti.

K tomu lze uvést, že se jedná o nepochopení návrhu zákona o Registru (dále jen „návrh zákona“). Neplatnost smlouvy může nastat pouze v případě, kdy nebude uveřejněno základních šest údajů o smlouvě daných § 5 odst. 2 návrhu: identifikace smluvních stran, vymezení předmětu smlouvy, cena, lhůta, sankce a záruka. Zbytek textu smlouvy je z hlediska potenciálních sporů o neplatnost smlouvy irelevantní a případné chyby, nepřesnosti nebo nejasnosti ve zveřejněném textu nebudou mít na platnost smlouvy vliv.

Dále se nabízí otázka, jestli může vzniknout právní nejistota týkající se ochrany těchto povinně uváděných údajů podle § 5 odst. 2 návrhu. Z nich mohou být dle zákona 106/1999 Sb. s odkazem na další předpisy **reálně chráněny pouze cena a identita smluvní strany.**

3

Zde platí, že pokud jde o povinné subjekty podle § 2 odst. 1 písmen a) až c) návrhu, tedy stát, samosprávy nebo právnické osoby zřízené zákonem hospodařící s veřejnými prostředky, je taková námitka zcela irelevantní. Podle § 9 odst. 2 zákona 106/1999 Sb., totiž nemůže být utajena cena a smluvní strana smlouvy s odkazem na obchodní tajemství, pokud je smluvní stranou orgán veřejné správy a další veřejné instituce hospodařící s veřejnými prostředky.

Tato námitka je částečně relevantní pokud jde o státem a obcemi ovládané obchodní společnosti (tedy povinné subjekty podle § 2 odst. 2/3 návrhu zákona). Zde může teoreticky dojít k situaci, kdy budou dva z povinně zveřejňovaných údajů, tedy smluvní strana nebo cena, považována stranou kontraktu za obchodní tajemství. Tyto společnosti přitom nehospodaří s veřejným majetkem, takže na ně nedopadá § 9 odst. 2 zákona 106/1999 Sb.

K tomu lze uvést to, že **na Slovensku je i pro obchodní společnosti cena a smluvní strana údajem, který se povinně zveřejní** v tzv. zveřejnění informace o uzavření smlouvy (srov. § 5a odst. 3 ve spojení s § 10 odst. 3 zákona a nařízení vlády č. 498/2011 Z.z., kterým sa ustanovujú podrobnosti o zverejňovaní zmlúv v Centrálnom registri zmlúv). Viz k tomu argumentaci v bodu 2.

² Stanovisko ministerstva vnitra k návrhu poslanců Jana Farského, Andreje Babiše, Pavla Bělobrádka a dalších na vydání zákona o Registru smluv a o změně zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů (sněmovní tisk č. 42) a k jeho pozměňovacím návrhům ze dne 28. 5. 2014, str. 8, bod č. 4.

Pokud jde o ochranu osobních údajů smluvní stany, domníváme se, že **výjimky definované v § 3 odst. 2 návrhu zákona o Registru**, zejména např. při zpracování např. pozměňovacího návrhu posl. Vondráčka (pracovní smlouva, hrobové místo, poskytnutí sociálních služeb, fyzická osoba v rámci běžného obchodního styku atd.), **jsou dostačující** a pokrývají všechny případy kdy je nutno o ochraně identity uvažovat. Návrh v tomto bodě odpovídá i Slovenskému řešení (srov. § 5a odst. 5. Zákona č. 211/2000 Z.z., zákon o slobode informácií).